

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Evrim RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, Elazığ'ın Maden ilçesindeki bakır cevherinin konsantre hâline getirilmesinin ardından demir yoluyla sevk edilmesi amacıyla, Maden ilçesine bağlı Gezin'de bulunan Gezin Tren İstasyonu'nun yükleme ve sevkiyat noktası olarak kullanılmasına yönelik altyapı çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda Gezin Tren İstasyonu ve çevresinde demir yolu genişletme, kazı, dolgu, hafriyat ve ağaç kesimi çalışmaları gerçekleştirildiği; yeni yükleme ve lojistik alanların oluşturulmasına yönelik düzenlemeler yapıldığı kamuoyuna yansımıştır.

Söz konusu çalışmaların yürütüldüğü alan, Hazar Gölü'ne oldukça yakın bir konumda bulunmakta ve Hazar Gölü havzasının ekolojik bütünlüğü içerisinde yer almaktadır. Hazar Gölü, 9 Nisan 2015 tarihinde "Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan" olarak tescil edilmiştir. Ayrıca çalışma alanının 2024 yılında ilan edilen doğal sit alanı sınırları içerisinde veya bu alanın etkileşim bölgesinde kaldığı yönünde kamuoyuna yansıyan bilgiler bulunmaktadır.

Bölge; Hazar Gölü ekosisteminin devamlılığı, su rejiminin ve su kalitesinin korunması, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, tarımsal üretim, arıcılık faaliyetleri ve geven başta olmak üzere doğal floranın korunması bakımından hassas bir ekolojik bütünlük taşımaktadır. Gezin ve çevresinin Bermaz Ovası ile Hazarbaba Dağı çevresindeki tarım ve arıcılık faaliyetleri açısından taşıdığı önem dikkate alındığında, bölgede gerçekleştirilen müdahalelerin yalnızca çalışma sahasıyla sınırlı olmayan, havza ölçeğinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sulak alanlar; su rejiminin düzenlenmesi, biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi, kuraklık ve iklim değişikliğinin etkilerine karşı doğal direncin güçlendirilmesi, tarımsal üretimin devamlılığı ve ekosistem hizmetlerinin korunması bakımından en hassas doğal alanlar arasında yer almaktadır. Türkiye'de kuraklığın derinleştiği, sulak alanların çeşitli kullanım baskılarıyla karşı karşıya kaldığı ve biyolojik çeşitlilik kayıplarının arttığı bir dönemde, koruma statüsüne sahip alanlarda veya bu alanların etkileşim bölgelerinde gerçekleştirilen faaliyetlerin ihtiyatlılık ilkesi ve havza bütünlüğü esas alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gezin Tren İstasyonu çevresinde yürütülen kazı, dolgu, hafriyat, ağaç kesimi, yükleme ve sevkiyat altyapısı çalışmalarının; Hazar Gölü Ulusal Öne Haiz Sulak Alanı'nın ekolojik karakteri, su kalitesi, habitat bütünlüğü, biyolojik çeşitliliği, doğal flora ve fauna ile bölgedeki tarımsal üretim ve arıcılık faaliyetleri üzerinde olumsuz etkilere yol açabileceğine ilişkin ciddi çevresel kaygılar bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız, Gezin Tren İstasyonu çevresinde yürütülen altyapı, yükleme ve sevkiyat çalışmalarının Hazar Gölü Ulusal Öne Haiz Sulak Alanı'nın ekolojik karakteri üzerindeki muhtemel etkilerine ilişkin bilimsel veya teknik bir değerlendirme yapmış mıdır? Yapılmışsa bu değerlendirmede ulaşılan temel sonuçlar nelerdir?
2. Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında, söz konusu faaliyetlerin sulak alanın koruma hedefleri, havza bütünlüğü ve ekolojik karakterinin devamlılığı bakımından uygun olup olmadığına ilişkin Bakanlığınızın kurumsal değerlendirmesi nedir?
3. Söz konusu faaliyetler hakkında Bakanlığınızdan veya Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğünden görüş istenmiş midir? İstenmişse verilen görüşte hangi çevresel riskler değerlendirilmiş ve hangi koruma tedbirleri öngörülmüştür?
4. Çalışma alanının Hazar Gölü Ulusal Öne Haiz Sulak Alanı'nın sınırları, koruma bölgeleri veya etkileşim alanlarıyla ilişkisi Bakanlığınız tarafından belirlenmiş midir? Bakanlığınız söz konusu faaliyetlerin sulak alanın ekolojik karakteri bakımından risk oluşturduğu değerlendirmesini yapmakta mıdır?
5. Hazar Gölü Ulusal Öne Haiz Sulak Alanı için hazırlanan yönetim planı, koruma stratejisi veya eylem planlarında, söz konusu bölgede bakır konsantresi yükleme ve sevkiyatı gibi lojistik faaliyetler öngörülmekte midir? Bu faaliyetler mevcut yönetim ve koruma hedefleriyle bağdaşmakta mıdır?
6. Söz konusu faaliyetlerin; su kaynaklarının korunmasını, havza bazlı sürdürülebilir su yönetimini ve sulak alan ekosistemlerinin devamlılığını hedefleyen Ulusal Su Planı (2026–2035) ile uyumlu olduğu Bakanlığınızca değerlendirilmekte midir?
7. Söz konusu faaliyetler, Bakanlığınızın biyolojik çeşitliliğin korunmasına ilişkin yürürlükteki strateji ve eylem planlarında yer alan habitat bütünlüğünün korunması, ekosistem kayıplarının önlenmesi ve hassas alanlar üzerindeki baskıların azaltılması hedefleriyle bağdaşmakta mıdır?
8. Hazar Gölü Sulak Alanı'nın ekolojik karakterinin bozulmaması amacıyla Bakanlığınız tarafından bölgede ilave izleme, bilimsel gözlem, su ve sediment kalitesi takibi veya koruma tedbiri alınması planlanmakta mıdır?
9. Bölgedeki arıcılık, tarımsal üretim ve doğal flora dikkate alındığında, yürütülen faaliyetlerin geven alanları, arıların beslenme sahaları ve tarımsal üretim üzerindeki muhtemel etkileri Bakanlığınız tarafından değerlendirilmiş midir?
10. Son yıllarda sulak alanların karşı karşıya bulunduğu kuraklık, kirlilik ve biyolojik çeşitlilik kayıpları dikkate alındığında, Bakanlığınız koruma statüsüne sahip sulak alanlarda veya bu alanların yakın çevresinde yürütülen sanayi, madencilik ve lojistik faaliyetlerine ilişkin mevcut koruma yaklaşımını yeterli görmekte midir?

11. Hazar Gölü'nün "Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan" olarak ilan edilmesinin amacı dikkate alındığında, bu koruma statüsüne sahip alanın içerisinde veya etkileşim bölgesinde gerçekleştirilen bu nitelikteki faaliyetlerin koruma statüsünün amacıyla bağdaştığı Bakanlığınızca değerlendirilmekte midir?